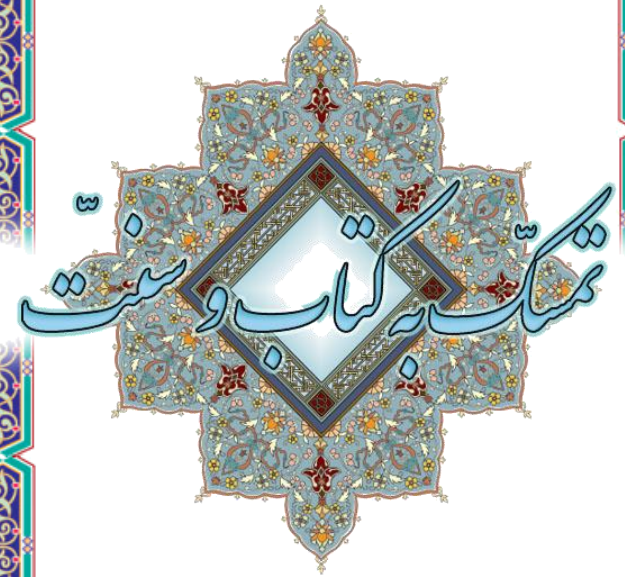

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله مباحث متفرقه ۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

خداوند امت را به اجتماع و وحدت کلمه امر نموده است و اساس این اجتماع متمسک بودن به کتاب و سنت و دوری از تفرقه می باشد و خطرات آن بر امت در هر دو دنیا را بیان کرده است. و برای تحقق یافتن آن، خداوند به ما امر می کند که در اصول و فروع حکم را به کتاب خدا برگردانیم و ما را از هر آنچه باعث بوجود آمدن تفرقه و جدایی می شود نهی می کند.

راه درست به سوی نجات و رستگاری همان چنگ زدن به کتاب خدا و سنت رسولش صلی الله علیه وسلم می باشد که این دو دژی محکم و پناهگاهی بادوام برای کسی است که الله تعالی او را موفق بدارد.

الله تعالی می فرماید: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ (آل عمران ۱۰۳)

«همگی به ریسمان خداوند چنگ زنید و پراکنده نشوید و نعمت خدا را نسبت به خود بیاد آورید آن هنگام که دشمن هم بودید پس خداوند میان دلهای شما محبت و الفت انداخت تا به لطف او برادران هم شدید و بر کنار

پرتگاه آتش بودید که شما را از آن رهانید اینگونه خداوند نشانه های خود را برای شما روشن می کند تا هدایت یابید».

خداوند به چنگ زدن به ریسمان خود امر می کند و حبل الله همان عهد و پیمان خداست یا همان قرآن است همانگونه که مفسرین می گویند. از این رو عهدی که خداوند بر مسلمانان گرفته همان تمسک جستن به قرآن و سنت است. خداوند به اجتماع امر و از تفرقه و اختلاف نهی کرده است. می فرماید: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ (حشر ۷)

«وآنچه رسول (خدا) به شما می دهد، بگیرید. و از آنچه که شما را از آن باز دارد اجتناب ورزید» و این شامل اصول و فروع دین، آشکار و نهانش می گردد.

و آنچه را که پیامبر به خاطر آن آمد بر بندگان واجب است که آن را بگیرند و از او تبعیت نمایند و مخافت کردن با او جایز نیست. فرموده پیامبر بر چیزی مانند فرموده الله تعالی می باشد و کسی حق ندارد از آن شانه خالی کند و در ترک آن برای کسی عذری نیست و جایز نیست سخنی کسی را بر سخن پیامبر صلی الله علیه وسلم جلو انداخت.

الله تعالی می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ﴾ (ای کسانی که

«در میان شما دو چیز را به یادگار گذاشتم اگر به آن دو تمسک جویید هرگز گمراه نمی شوید: ۱. کتاب خدا ۲. سنت پیامبرش»

و میفرماید: «**قَدْ تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْبَيْضَاءِ لَيْلَهَا كُنْهَارِهَا لَا يَزِيغُ عَنْهَا بَعْدِي إِلَّا هَالِكٌ**» «شما را در چنان حالتی از روشنگری ترک کرده‌ام که شب آن به مانند روز آن است و جز هلاک شده از آن روی بر نمی تابد» و صحیح ابن ماجه للألبانی (۶/۱)

و در حدیث عرباض بن ساریه آمده که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «**عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِّبِينَ مِنْ بَعْدِي فَمَتَمَسَّكُوا بِهَا وَغَضُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ**» «به سنت من و جانشینان هدایت یافته بعد از من تمسک جویید و محکم آن را بگیرید». (سنن أبی داود (۱۳/۵))

پیامبر صلی الله علیه وسلم به کسانی از امتش که به سنت او متمسک هستند بزرگترین مژده و بهترین مقصد که هر مؤمنی آرزوی آن را دارد و برای رسیدن به آن تلاش میکند، می دهد و آن این است که هرکس در قلبش کمترین ذره ای ایمان باشد رستگار و داخل بهشت می شود.

این مژده در حدیث ابوهریره رضی الله عنه آمده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «**كُلُّ أُمَّتٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يَأْبَى قَالَ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى**» «تمام امت من داخل بهشت می شوند مگر کسی که ابا کند. گفتند ای رسول خدا چه کسی امتناع می

ورزد؟ فرمود: هرکس که از من اطاعت کند، وارد بهشت می شود و هر کس، از من نافرمانی کند، در حقیقت، امتناع ورزیده است.» بخاری (۷۲۸۰).

و کدام ابا و ترک سنت بزرگتر از مخالفت کردن امر پیامبر صلی الله علیه وسلم است؟ و آن به وسیله نوآوریها و بدعتها در دین به وجود می آید.

و معلوم و مشخص گردید که گروه نجات یافته کسانی هستند که بر راهی که پیامبر و اصحاب او قرار دارند، باشند و آن جماعت است. ابی بن کعب رضی الله عنه می گوید: «**عليكم بالسبيل والسنة فإنه ليس من عبد على سبيل وسنة ذكر الرحمن ففاضت عيناه من خشية الله فتمسه النار أبداً وإن اقتصاداً في سبيل وسنة خير من اجتهاد في خلاف سبيل وسنة**» «بر شما واجب است که بر طریق قرآن و سنت باشید و هر بنده ای بر راه قرآن و سنت باشد خداوند را یاد می کند پس چشمانش از ترس خدا لبریز می شوند و او هرگز آتش را لمس نمی کند میانه روی در قرآن و سنت بهتر از سعی و تلاش در خلاف قرآن و سنت است».

نکوهش از تفرقه و اختلاف:

خداوند تفرقه را نکوهش کرده و از راهها و اسبابی که مؤید آن است برحذر داشته است. نصوص از کتاب و سنت بر پرهیز کردن از تفرقه و اختلاف دلالت دارند و سرانجام بد آن را روشن کرده اند و آن از بزرگترین

اسباب خواری و پستی در دنیا و عذاب و رسوائی و سیه رویی در آخرت است. الله تعالی میفرماید:

«**وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ**» (يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) (يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) (۱۷) وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۱۸) (آل عمران ۱۰۵-۱۰۷)

«شما مانند کسانی نباشید که پس از آنکه آیات روشن برایشان آمد راه تفرقه و اختلاف را پیمودند و برایشان عذابی بزرگ است روزی که چهره هایی نورانی و چهره هایی سیاه می گردند. اما به کسانی که سیاه روی شده اند می گویند آیا بعد از ایمانتان کافر شدید؟ پس به خاطر آنچه کفر ورزیدید عذاب را بچشید و اما کسانی که نورانی هستند همواره در رحمت خداوند جاویدانند». ابن عباس میگوید: **تببيض وجوه أهل السنة والجماعة وتسود وجوه أهل البدعة والفرقة** (اهل سنت و جماعت رخسارشان سفید و اهل بدعت و فرقه گرای رخسارشان سیاه می گردد).

الله تعالی می فرماید: «**إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ**» (انعام ۱۵۹)

«آنانکه در دینشان تفرقه ایجاد کردند و به دسته ها، گروه ها و فرقه ها تبدیل شدند تو در هیچ چیز با آنها نیستی کار آنها با خداست و سپس آنها را به آنچه کرده اند آگاه می کند».

این آیات بر ذم و نکوهش تفرقه و خطرات آن بر امت در دنیا و آخرت دلالت دارند و آن سبب هلاکت و نابودی اهل کتاب که یهودی و نصاری بودند، شد و آن سبب هر نوع انحرافی است که در انسان واقع می شود.

در سنت احادیث بسیاری در ذم و نکوهش تفرقه و اختلاف و تشویق بر جماعت و اتحاد وجود دارد که از آن جمله امام احمد و ابوداود از معاویه روایت می کنند که او ایستاد و گفت: آگاه باشید که همانا رسول الله صلی الله علیه وسلم میان ما ایستاد و فرمود:

«أَلَا إِنَّ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ افْتَرَقُوا عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَإِنَّ هَذِهِ الْمِلَّةَ سَنَفْتَرِقُ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ ثِنْتَانِ وَسَبْعُونَ فِي النَّارِ وَوَاحِدَةً فِي الْجَنَّةِ وَهِيَ الْجَمَاعَةُ» «آگاه باشید که قبل از شما اهل کتاب به هفتاد و دو گروه تبدیل شدند و این امت نیز به هفتاد و سه گروه تبدیل می شود هفتاد و دو گروه از آنها در آتش هستند و یک گروه در بهشت است و آن جماعت می باشد». أحمد (٤ / ١٥٢) . وأبو داود (٥ / ٥)

پیامبر صلی الله علیه وسلم خبر داده که امت او به هفتاد و سه گروه تقسیم می شوند و هفتاد و دو گروه در آتش هستند شکی نیست آنها کسانی هستند که مانند گذشتگان

در باطل فرو رفته اند سپس این اختلافی که پیامبر صلی الله علیه وسلم به آن خبر می دهد، یا فقط در دین یا در دین و دنیا روی می دهد سپس به دین برمی گردد. و می شود اختلاف تنها در دنیا باشد. به هر حال گروه گروه شدن و اختلاف ناگزیر در امت واقع شده اند و پیامبر صلی الله علیه وسلم امتش را از آن برحذر داشته تا کسی را که خداوند بخواهد او را سلامت بدارد، نجات دهد.

اختلاف و گروه گروه شدن سبب هلاکت و نابودی امتهای گذشته شده است؛

اگر در قرآن و سنت بیندیشیم سببهای نابودی امتهای گذشته پراکنده شدن و اختلاف بسیار، خصوصاً اختلاف در کتاب نازل شده بر آنها، می یابیم.

حذیفه رضی الله عنه به عثمان رضی الله عنه

گفت: (أدرك هذه الأمة، لا تختلف في الكتاب كما اختلفت فيه الأمم قبلهم) «این امت را دریاب تا در کتاب همانگونه که امتهای سابق در آن دچار اختلاف شدند، دچار اختلاف نگردند». هنگامی که دید اهل شام و عراق در حرفهای قرآن دچار اختلاف هستند اختلافی که رسول الله ص از آن نهی کرده است. فایده آن دو چیز است:

اول اینکه: حرام بودن اختلاف در اینگونه مسائل.

دوم اینکه: توجه نمودن به کسانی که قبل از ما بوده اند و دوری نمودن از شباهت به آنها. الله تعالی می فرماید:

«ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا

فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ» (بقره ١٧٦)

«این به خاطر این است که خداوند کتاب [تورات] را به حق نازل کرده و کسانی که در باره آن با یکدیگر به اختلاف پرداختند در بدبختی دوری افتاده اند».

و می فرماید: «وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ» (آل عمران: ١٩)

«و کسانی که به آنها کتاب آسمانی داده شده بود با یکدیگر به اختلاف نپرداختند مگر پس از آنکه علم پیدا کردند و به خاطر حسدی که در میانشان وجود داشت».

و دلیل از سنت آنچه است که ابوهریره از رسول الله

صلی الله علیه وسلم روایت می کند که فرمود: «ذُرُونِي مَا تَرَكَكُمْ فَإِنَّمَا هَلَكَ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ فَإِذَا أَمَرْنَكُمْ بِشَيْءٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ» «در مورد چیزهایی که از شما

شما واگذاشته ام چیزی نپرسید. کسانی که پیش از شما بودند بخاطر زیاد سؤال کردن، و اختلاف بر سر

پیامبرانشان، هلاک شدند هرگاه شما را به چیزی امر کردم آن را به اندازه توان و قدرتتان انجام دهید و اگر شما را از چیزی نهی کردم آن را رها کنید». بخاری (٧٢٨٨) ، و مسلم (١٣٣٧) .

در این حدیث پیامبر صلی الله علیه وسلم به آنها امر می کند از سؤال نمودن به آنچه آنها را امر نموده، خودداری کنند زیرا چیزی که سبب هلاکت گذشتگان شد، زیاد سؤال کردن بود سپس با گناه کردن بر

پیامبرانشان اختلاف کردند یعنی به آنچه پیامبرانسان به آنها امر می کردند، مخالفت نمودند.

آیا اختلاف رحمت است؟!

بعضی از مردم با اعتماد بر حدیث موضوع (اختلاف اُمتی رحمه) «اختلاف امت من رحمت است» ادعا می کنند که وجود اختلاف، رحمت و برکت است. و این سخن به وسیله کتاب، سنت و عقل مردود می باشد. بعضی از آیات و احادیث وارده در نکوهش اختلاف و گروه گروه شدن را ذکر کردیم. و آن برای کسی که اهل تدبر و تأمل باشد، کفایت می کند. بلکه قرآن بر اینکه اختلاف با رحمت سازگاری ندارند و ضد هم هستند، دلالت دارد. الله تعالی می فرماید: ﴿وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ۖ إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ﴾ (هود ۱۱۸ - ۱۱۹) «پیوسته در اختلافند مگر کسی که پروردگار تو به او رحم کرده است».

و حدیثی که یاران این ادعا به آن استدلال می کنند باطل و صحیح نمی باشد و چیزی از آن در کتاب و سنت یافت نمی شود. و این برای باطل بودن این ادعا کافی است علاوه بر این چیز معقول و پسندیده ای نیست، انسان عاقل تصور نمی کند که اختلاف، رحمت باشد. پس از آنکه ما فساد و تباهی های خطرناک آن را دانستیم، نتیجه آن دشمنی، کینه و جدایی است بلکه چه بسا جنگ و خونریزی که بسیاری از آنچه بین مردم روی داده به

بخاطر اختلاف بوده است و حتی در بعضی از مسائل فروع نیز رخ داده است.

راه رهایی و نجات از گروهها و اختلافات:

معلوم و آشکار است که دسته رستگار و نجات یافته و یاری شده همان جماعت هستند. و جماعت به کسانی گفته می شود که بر مسیری که موافق منهج پیامبر صلی الله علیه وسلم و اصحابش هستند، قرار داشته و از آن تجاوز نمایند و از آن به هیچ طرفی منحرف نگردند. شاطبی: در کتاب الاعتصام می گوید: (إِنَّ الْجَمَاعَةَ مَا كَانَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ وَأَصْحَابُهُ وَالتَّابِعُونَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ) «جماعت آنچه است که پیامبر، اصحاب و تبعیت کنندگان از آنها به نیکی، برآن قرار دارند». راه نجات و رستگاری همان تبعیت و پیروی از منهج اهل سنت و جماعت بصورت قولی، عملی و اعتقادی و عدم مخالفت یا جدا شدن از آنها می باشد. الله تعالی می فرماید:

﴿وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ (نساء ۱۱۵)

«و هرکس بعد از روشن شدن حق و هدایت با رسول خدا مخالف نمود و راه غیر مؤمنان را برای پیروی برگزید او را در همان جهت انتخابی قرار داده و سرانجام وارد جهنمش خواهیم کرد که سرانجام بدی است»

و می فرماید: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصْنُكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (انعام ۱۵۳)

«این راه راست من است از آن پیروی کنید و از راهها و مناهج بهره یزید که باعث دچار تفرقه در راهش خواهید شد اینها چیزهایی است که خداوند شما را به آن سفارش می کند باشد که تقوا پیش گیرید».

و از سنت، ترمذی و دیگران از عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می کنند که رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي أَوْ قَالَ أُمَّةٌ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ضَلَالَةٍ وَيَدَّ اللَّهُ مَعَ الْجَمَاعَةِ» «امت من بر گمراهی یا فرمودند امت محمد بر گمراهی جمع نمی شوند و دست خداوند با جماعت است». ترمذی (۴ / ۴۶۶)

و با این عبارت به سخنمان پایان می دهیم که راه نجات و رسیدن به سعادت، تمسک و چنگ زدن به کتاب الله تعالی است کتاب شکست ناپذیری که به هیچ وجه باطل در آن راه نمی یابد، از جانب کسی که کارهایش از روی حکمت و بسیار ستوده صفات است، نازل گشته است. همچنین تمسک جستن و چنگ زدن به سنت ثابت شده پاک رسول الله صلی الله علیه وسلم که از روی هوا و آرزو سخن نمی گوید و آنچه می گوید جز وحی نمی باشد. این دو یعنی کتاب و سنت تنها مراجع برای عقیده اسلام

و شریعت می باشند. پس هر منهجی که از این راه اجتناب نماید آن منهج خسارتمند و زیانکار است. متمسک شدن به سنت همان راه مؤمنان و راه رسیدن به رضایت پروردگار عالمیان و سنگری محکم است و این همان منهجی است که خداوند به وسیله آن امت را از بدعت بدعتگذاران و پذیرش دروغگویان، تأویل و تفسیر جاهلان و تحریف غلوکنندگان حفظ می کند.

و این همان راهی است که به وسیله آن امت در صدر اسلام اصلاح شدند و رستگاری و نجاتی جز بازگشت به آن برایمان وجود ندارد. امام دارالهیجره، امام مالک بن انس: می گوید: (لا یصلح آخر هذه الأمة إلا بما صلح به أولها) «آخر این امت جز به آنچه اول این امت اصلاح شد، اصلاح نمی گردد». و آنچه اول این امت به وسیله آن اصلاح گردید عمل به کتاب خدا و سنت رسولش صلی الله علیه وسلم بود و آنچه بر مسلمانان در این راه واجب است این است که به کتاب و سنت به فهم سلف صالح و منهج آنها عمل نمایند. بخاطر این سخن الله تعالی که می فرماید:

﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۚ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ (نساء ۱۱۵)

«و هرکس بعد از روشن شدن حق و هدایت با رسول خدا مخالف نمود و راه غیر مؤمنان را برای پیروی برگزید او را در همان جهت انتخابی قرار داده و سرانجام وارد جهنمش خواهیم کرد که سرانجام بدی است».

پس تبعیت و پیروی از راه مؤمنان که صحابه و پیروی کنندگان از آنها به نیکی از امامان هدایت یافته قرار دارند، راه نجاتی است که از الله تعالی می خواهیم امت اسلامی را برای تمسک به کتاب پروردگارش و سنت پیامبرش و تبعیت از راه مؤمنان موفق بدارد.

دوری از بدعت:

تعریف بدعت:

بدعت در لغت یعنی بوجود آوردن چیزی که قبلاً سابقه نداشته است. الله تعالی می فرماید: ﴿بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ یعنی پدید آورنده آسمانها و زمین اوست. و در شریعت بدعت یعنی آنچه مخالف کتاب، سنت یا اجماع سلف امت از اعتقادات و عبادتهای بوجود آمده در دین باشد.

بدعتها و نوآوری ها در دین دارای خطرات بزرگ و آثار بدی بر شخص و اجتماع دارد بلکه بر تمام اصول و فروع دین تأثیر می گذارد.

پس بدعت به معنی نوآوری در دین، گفتن چیزی بر خدا بدون علم و تشریع نمودن در دین به آنچه خداوند به آن اجازه نداده است، می باشد. و بدعت سبب پذیرفته نشدن علم و جدایی امت است. و شخص بدعت گذار گناه خود و کسانی که از او تبعیت کنند را بر دوش می کشد همچنین بدعت سبب محرومیت از نوشیدن از حوض پیامبر صلی الله علیه وسلم می شود. از سهل بن سعد انصاری و ابوسعید خدری رضی الله عنهما روایت است

که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «أَنَا فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَوْضِ مَنْ وَرَدَ شَرِبَ وَمَنْ شَرِبَ لَمْ يَظْمَأْ أَبَدًا وَلِيُورِدَنَّ عَلَيَّ أَقْوَامٌ أَعْرِفُهُمْ وَيَعْرِفُونِي ثُمَّ يَحَالُ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَأَقُولُ إِنَّهُمْ مِنِّي فَيَقَالُ إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحَدْتُوا بَعْدَكَ فَأَقُولُ سَحَقًا لِمَنْ بَدَّلَ بَعْدِي»

«من قبل از شما بر سر حوض می روم تا آنجا را برای شما آماده کنم هرکس از کنار من عبور کند از آن می نوشد و هرکس از آن بنوشد هرگز تشنه نمی شود گروههایی از کنار من می گذرند هم من آنها را می شناسم و هم آنها مرا می شناسند ولی بین من و آنها فاصله می اندازند. می گویم: اینها از امت من هستند. گفته می شود: شما نمی دانید که بعد از شما چه بدعتها و نوآوریهای در دین ایجاد کردند. آنگاه می گویم: دور باد کسانی که بعد از من دین را تغییر دادند». بخاری (۶۵۸۳) و (۶۵۸۴) وصحیح مسلم (۲۲۹۰).

بدعت، زشت گردانیدن دین و تغییر دادن نشانه های آن است. خلاصه اینکه بدعت خطر بزرگی بر مسلمانان در کار دین و دنیایشان است.

اسبابی که موجب پیدایش بدعت می شود:

برای پیدایش بدعت اسباب بسیاری وجود دارد که مهمترین آنها دوری از کتاب خدا و سنت رسولش صلی الله علیه وسلم و منهج سلف صالح است. امری که منجر به جهل به مصادر شریعت می شود. و از سببهای منتشر شدن بدعت، چسبیدن به شبهات و اعتماد نمودن تنها به عقل و شرکت در مجالس فساد،

اعتماد نمودن به احادیث ضعیف و موضوع که بدعتگذاران بر بدعت‌هایشان به آنها استدلال می‌کنند، شبیه شدن به کافران، تقلید نمودن از اهل گمراهی و چیزهایی مانند این که از اسباب خطرناک بدعت می‌باشند.

خطر بدعت:

کسی که در کتاب و سنت تأمل و تدبر نماید می‌یابد که بدعت در دین حرام و بر صاحبش برگردانده می‌شود و هیچ فرقی بین بدعت‌ها نیست و اگر درجات تحریم فرق می‌کند به اندازه نوع بدعت است.

معلوم و روشن است که نهی از بدعت به یک صورت در سخن پیامبر صلی الله علیه وسلم آمده است: «إِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ» «از نوآوری در کارهای دین بپرهیزید که هر نوآوری بدعت و هر بدعتی گمراهی است» (إمام أحمد فی المسند (۱ / ۴۳۵))

و می‌فرماید: «مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ» «هرکس در دین ما چیزی را که جزء آن نیست ایجاد کند باطل است». بخاری (۲۶۹۷) و صحیح مسلم (۱۷۱۸).

این دو حدیث دلالت دارند بر اینکه هر نوآوری در دین بدعت است و هر بدعتی مردود و غیر قابل قبول می‌باشد و معنی آن این است که بدعت در عبادتها و اعتقادات حرام است ولی درجات تحریم آن بر حسب نوع بدعت

فرق می‌کند بعضی از آنها بدعت‌هایی هستند که کفر صریح می‌باشند مانند طواف نمودن به دور قبرها به منظور تقرب جستن به صاحبان آن و پیشکش کردن قربانی، نذر، درخواست مستقیم دعا از صاحبان آن، و طلب فریادرسی از آنها و از آن جمله چیزهایی که جزو وسایل شرک می‌باشد: ساختن بارگاه بر قبرها و نماز خواندن و درخواست نمودن نزد آنها است.

بعضی از بدعت‌ها گناه و معصیت هستند مانند برپا داشتن عیدهایی که در شریعت وارد نشده است، اذکار ساخته شده، گوشه نشینی، روزه داری که در آفتاب ایستاده است.

و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه وسلم